
Vuoden 2026 talouskehyksen antaminen

KH 25.08.2025 § 190

104/02.02.00/2025

1) Taustaa edellisvuosilta ja kuluvan vuoden 2025 tilanne

Kokemäen kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös oli 297 tuhatta euroa ylijäämäinen ja sen myötä kaupungin taseessa ollut 6,45 M€:n ylijäämä kasvoi. Kumulatiivisen ylijäämän suuruus on nyt 6,85 M€. Ylijäämän syntymiseen ovat vaikuttaneet olennaisesti valtion toimenpiteet kuntatalouden turvaamiseksi koronapandemian johdosta vuosina 2020–2022 sekä vuoden 2023 alussa tilitetyt verohännät, jolloin tilitettiin vuoden 2022 veroja vanhoilla veroprosenteilla/jako-osuuksilla. Kaupungin toimintamenojen maltillinen kehittyminen vuosina 2020–2024 on myös omalta osaltaan vaikuttanut kumulatiivisen ylijäämän syntymiseen. Vuosi 2024 oli ensimmäinen toimintavuosi uusilla veroprosenteilla ilman edellisenä vuosina tilitettyjä verohäntiä.

Kuluva vuoden talousarvio on laadittu siten, että tulos olisi noin 0,76 M€ alijäämäinen. Elokuussa laadittu vuoden 2025 tulossennuste on noin 0,73 M€ alijäämäinen. Ennuste on laadittu toteutuman 1–7/2025 perusteella.

2) Kuntalain määräykset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä kaupungin oma ohje

Kuntalain 110 §:n mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kokemäen kaupunginhallitus on omalta osaltaan hyväksynyt seuraavan talousarvion laadintaohjeen:

Hyväksyessään vuoden 2024 tilinpäätöksen kaupunginhallitus lausui seuraavaa:

”Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista useille vuosille kohdistuvien alijäämäisten budjettien laatimista. Lähtökohtana on pidettävä, että alijäämäinen talousarvio laaditaan vain yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kokemäen kaupunki on mukana kahdessa Kokemäen osalta suuressa teollisuushankkeessa; datakeskus ja akkutehdas. Hankkeiden toteutuminen ja edelleen kehittyminen ei ole yksinomaan Kokemäen kaupungista ja sen toiminnasta riippuvainen. Toteutuessaan ne tulevat muuttamaan kaupungin talousarviota olennaisesti. Hankkeiden taloudellisten vaikutusten arvioiminen taloussuunnittelukaudelle on alkuvaiheessa.

Vuoden 2025 alusta lukien kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta kasvoi olennaisesti, kun työmarkkinatuen maksuosuus kasvaa porrastetusti henkilön työttömyysajan pidentyessä. Kunnan rahoitusvastuu laajeni myös kattamaan peruspäivärahaa ja perusosan suuruisia osuutta ansiopäivärahasta.

Uudistus on ns. kannustava eli kunnan rahoitusvastuu pienenee, jos ja kun työtä vailla oleva henkilö työllistyy nopeasti.

TE-uudistuksen toteutuminen ja kunnan rahoitusvastuun määräytyminen sisältävät mahdollisuuksien ohella myös suhteellisen suuria riskejä.

Ottaen huomioon edellä mainitut asiakokonaisuudet kaupunginhallitus tulee jatkamaan talouslinjaa, jossa talouden toimintamenot tullaan määrittelemään tulojen mukaisiksi siten, että taseen kumulatiivinen ylijäämä säilyy. Kaupunginhallitus tulee ko. tavoitteen saavuttamiseksi/ylläpitämiseksi pidättäytymään suurista taloudellisista riskeistä.

Edellä mainittujen kokonaisuuksien lisäksi kaupunginhallitus tulee jatkossa huomioimaan ne taloudelliset riskit, joita sisältyy kaupungin kiinteistöihin. Tällaisia riskejä ovat kiinteistöjen suuri määrä, vajaakäyttö, syntynyt korjausvelka sekä liian korkeat tasearvot. Kaupunginhallitus pitää edelleen tärkeänä, että rakennusten luopumisessa edetään vahvistetun selvityksen mukaisesti.

Valtiontalous on velkaantunut vuosien 2020–2024 aikana huomattavasti ja sitä tultaneen lähivuosina sopeuttamaan huomattavasti. Sopeutustoimet todennäköisesti kohdistuvat myös kuntien talouteen. Tämän johdosta Kokemäen kaupungin taloudenhoidossa tullaan noudattamaan tarkkaavaisuutta ja pidättäytymään ei-välttämättömistä menoista.”

3) Verotulojen ja valtionosuuksien arviointi vuodelle 2025

Verotulojen ja valtionosuuksien oikeamääräinen ja realistinen arviointi on talousarvion laadinnan osalta ensiarvoisen tärkeää, sillä mainitut tulot kattavat lähes 90 % käyttötalouden kaikista toimintakuluista. Sote-uudistuksen jälkeen verotulojen merkitys on yhä kasvanut, ne kattavat yksinomaan noin 71 % käyttötalouden toimintakuluista.

Lautakunnille/osastoille jaettavan menokehyksen suuruus perustuu siten käytännössä verotulojen ja valtionosuuksien määrän arviointiin ja niissä tapahtuviin muutoksiin.

Liitteenä on taulukko, jossa on yksityiskohtaisesti arvioitu verotulojen ja valtionosuuksien laskennalliset määrät. Arviot perustuvat kunnan omiin, Kuntaliiton, eri ennustelaitosten ja verohallinnon ennusteisiin.

4) Toimintatuottojen ja -kulujen arviointia vuodelle 2025

Toimintatuottojen arvioinnissa on huomioitu vähenevät vuokratulot. Nykytiedon mukaan vähennys on noin 550 000 euroa vuodessa.

Vuonna 2025 solmittu kunnallinen virka- ja työehtosopimuksen sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalle 1.5.2025–29.2.2028. Vuonna 2026 ansiotaso nousee noin 3,3 prosenttia vuoteen 2025 nähden. Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan inflaation on arvioitu olevan noin 0,6 % vuonna 2025 ja 1,6 % vuonna 2026 sekä 3 kk euribor noin 2,0 %.

Kokemäen osalta noin 3,3 % palkkaratkaisu tarkoittaa vuoden 2026 osalta noin 0,3 M€ kustannusnousua henkilöstömenoissa.

Kaupungin toimintamenoihin on arvioitu maltillinen 1,0 % hintojen muutos perustuen tämän ja ensi vuoden inflaatioarvioihin. Kyseinen muutos lisäisi kaupungin toimintamenoja noin 90 000 euroa vuodessa.

TE-uudistuksen ensimmäinen toimintavuosi on kuluva vuosi 2025. Työttömyystilanne on ollut vaikea kuluvana vuonna ja vielä ei tiedetä lakiuudistuksen lopullisia kustannusvaikutuksia vuodelle 2025. Alustavan arvion mukaan oletetaan TE-uudistuksen toimintamenojen säilyvän vuoden 2025 tasolla. Valtiovarainministeriö ennustaa työllisyystilanteen kohentuvan loppuvuonna 2025. Toisaalta työttömyyden pitkittyessä kaupungin kustannus kasvaa tietyn raja-arvon ylittyessä.

Edellä olevat arviot on kaikki huomioitu vuoden tuloslaskelmakehyksessä. Näiden ja erillisessä liitteessä olevien verotulojen ja valtionosuusarvioiden mukaisesti laskettuna vuoden tuloslaskelma-arvio osoittaa noin 0,98 M€ alijäämää.

5) Lautakunnille jaettava kehys

Jotta pidettäisiin kiinni kaupunginhallituksen asettamasta ohjeesta (= Taseeseen kertynyt ylijäämä ei mahdollista tietoista alijäämäisten budjettien laatimista suunnittelukaudella), voi toimintakate eli lautakunnille jaettava kehys olla noin 18,65 M€ eli noin 0,93 M€ suurempi kuin muuttuneen talousarvion 2025 toimintakate. Kehys ei lähtökohtaisesti mahdollista talousarviolityksiä toimintakauden aikana, jotta alijäämä ei kasva ennakoitua suuremmaksi.

Lisätietoja antaa	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja vs. talousjohtaja Johanna Kemell, puh. 040 488 6110.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää 1. hyväksyä esittelytekstin ja liitteen mukaisen vuoden 2026 talousarviokehysten perustelut ja laskentatekijät; 2. jakaa osastoille 18,65 M€ kehysten (toimintakate);

3. että kehys jaetaan osastoille esitetyssä muodossa, jossa olennaiset muutokset on huomioitu, kuitenkin siten, että kaupungin vuoden 2026 alijäämä olisi 0,98 M€.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen yksimielisesti.